

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Jany Serbovej a sudcov JUDr. Martina Bargela a JUDr. Pavla Farkaša na neverejnom zasadnutí 15. februára 2017 v Bratislave v trestnej veci obžalovaného **O. S. a spol.**, pre pokračovací obzvlášť závažný zločin podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 4 písm. a/, § 20 Trestného zákona, vedenej na Krajskom súde v Prešove pod sp. zn. 3To/21/2016, o návrhu obžalovaného O. S. na odňatie veci Krajskému súdu v Prešove, takto

r o z h o d o l :

Podľa § 23 ods. 1 Trestného poriadku trestná vec obžalovaného O. S. a spol., vedená na Krajskom súde v Prešove pod sp. zn. 3To/21/2016, **sa tomuto súdu neodníma.**

O d ô v o d n e n i e

Na Krajskom súde v Prešove sa vedie pod sp. zn. 3To/21/2016, trestné konanie proti obžalovanému O. S. a spol., pre pokračovací obzvlášť závažný zločin podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 4 písm. a/, § 20 Trestného zákona pre skutok podrobne rozvedený vo výrokovvej časti obžaloby (č. l. 609-618).

Krajský súd má v tomto štádiu konania rozhodnúť o odvolaniach obžalovaných (č. l. 725-737) podaných proti rozsudku Okresného súdu Poprad, sp. zn. 2T/32/2015, z 12. apríla 2016 (č. l. 718-724). V deň konania verejného zasadnutia – 26. januára 2017, obžalovaný O. S. vzniesol „námietku zaujatosti“ voči všetkým sudcom Krajského súdu v Prešove, v ktorej uviedol: „Ja vznášam námietku zaujatosti podľa § 31 Tr. por., a to vo vzťahu k predsedníčke senátu JUDr. Monike Halkociovej, ako aj členom senátu, ako aj voči všetkým sudcom Krajského súdu v Prešove. Túto námietku zaujatosti odôvodňujem tým, že mi bol ustanovený predsedníčkou senátu náhradný obhajca JUDr. D. B., ktorý má blízky priateľský vzťah s touto sudkyňou, čo som vyrozumel zo vzájomného rozhovoru s obhajcom, ktorý ma navštívil vo výkone väzby, môj prípad

ho nezaujímal, keď som sa pýtal na možnosti aké mám, on chcel len podpis. Z judikatúry č. 58/2002 z Ústavy SR z čl. 141, ako aj zo zákona o súdoch a sudcoch z § 2 zák. č. 385/2000 Z. z. vyplýva, že súdne konanie má byť objektívne, nestranné a takým sa má aj javiť navonok. Z dôvodov, ktoré som uviedol, podľa mňa sa predsedníčka senátu nesprávne nestranné a nezaujato.“

Najvyšší súd preskúmal podaný návrh ako aj príslušný spisový materiál a dospel k záveru, že nie sú dané dôvody na odňatie predmetnej veci z jurisdikcie Krajského súdu v Prešove a jej prikázanie inému súdu toho istého druhu a stupňa.

Podľa **§ 23 ods. 1 Trestného poriadku** z dôležitých dôvodov môže byť vec príslušnému súdu odňatá a prikázaná inému súdu toho istého druhu a stupňa; o odňatí a prikázaní rozhoduje súd, ktorý je obom súdom najbližšie spoločne nadriadený.

Podľa **článku 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky** „Nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanovuje zákon“. Účelom práva priznaného podľa citovaného ústavného článku je zabezpečiť občanovi, aby o jeho veci konal sudca ako predstaviteľ tej zložky súdnej moci, ktorá má právomoc vo veci konať a aby konal a rozhodoval sudca zo súdu, ktorý je vecne a miestne príslušný. Ústava Slovenskej republiky v čl. 48 ods. 1 poskytuje každému, a teda aj obvinenému „*právo nebyť odňatý zákonnému sudcovi*“.

Na rozhodnutie o odňatí veci vecne a miestne príslušnému súdu a jej prikázanie na ďalšie konanie inému súdu toho istého druhu a stupňa podľa § 23 Tr. por. musia vždy existovať dôležité dôvody, ktoré svojím významom a závažnosťou odôvodňujú výnimku z ústavnej maximy - „*práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi*“.

Medzi dôležité dôvody okrem iného nepochybne patrí aj požiadavka zabezpečenia spravodlivého procesu vykonaného nestranným sudcom, či sudcami (senátom). Záruku, že vo veci bude konať nestranný sudca poskytuje obvinenému **článok 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky**, podľa ktorého: „Každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.“ Z tohto článku okrem práva na určitú kvalitu spravodlivého procesu vyplýva aj „*právo na nestranného sudcu*“.

Nestrannosťou treba rozumieť absenciu predsudkov (zakorenených úsudkov, či názorov, ktoré nie sú založené na spoľahlivom poznaní ale na púhom predpoklade) alebo predpojatosti (subjektivizme, neobjektivite, straníckosti). Nestrannosť je potrebné skúmať z dvoch hľadísk, a to zo subjektívneho hľadiska nestrannosti, čo znamená, že je potrebné zistiť osobné presvedčenie sudcu prejednávajúceho prípad a z objektívneho hľadiska nestrannosti, t.j. je potrebné zistiť, či sú poskytnuté dostatočné záruky pre vylúčenie akejkoľvek pochybnosti v danom smere. V prípade subjektívneho hľadiska nestrannosti sa nestrannosť sudcu prezumuje až do predloženia dôkazu o opaku (Piersach v. Belgicko – rozsudok ESLP z 1. októbra 1982). Objektívna nestrannosť sa posudzuje podľa vonkajších objektívnych skutočností. Platí tzv. teória zdania, podľa ktorej nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký objektívne javiť v očiach strán. Objektívne hľadisko je založené na existencii dostatočných záruk pre vylúčenie akejkoľvek legitímnej pochybnosti o zaujatosti sudcu. Spravodlivosť nielenže má byť vykonaná, oná sa musí aj javiť, že je vykonaná (Delcourt v. Belgicko – rozsudok ESLP zo 17. januára 1970, Saraiva de Carvalho v. Portugalsku – rozsudok z roku 1994...).

V prípade ak sa vecnými a relevantnými argumentmi nepreukáže absencia predsudkov alebo predpojatosti procesne činných sudcov, v tomto prípade namietaných všetkých sudcov Krajského súdu v Prešove, potom nie je možné vysloviť, že sú u nich dané predpoklady na zaujaté konanie a rozhodovanie, a tým existencia dôvodu či dôvodov na ich vylúčenie.

Z predloženého spisu vyplýva, že procesne činný senát Krajského súdu v Prešove (ktorý mal rozhodnúť o odvolaní obžalovaného) uznesením z 26. januára 2017 (č. 1. 835-836) rozhodol podľa § 32 ods. 3 Tr. por. o nevyklúčení členov senátu z prejednávania a rozhodovania v trestnej veci proti obžalovaným O. S. a spol..

Konkrétne dôvody, pre ktoré je sudca vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania sú uvedené v ustanoveniach § 31 ods. 1, ods. 2, ods. 3 Tr. por.

Z predloženého spisu nevyplývajú dôvody na vylúčenie sudcov Krajského súdu v Prešove v zmysle § 31 ods. 2, ods. 3 Tr. por., a preto najvyšší súd upriamil pozornosť na skúmanie dôvodov na vylúčenie sudcov podľa § 31 ods. 1 Tr. por. z dôvodu pochybnosti o nezaujatosti pre ich pomer k prejednávanej veci alebo osobám, ktorých sa úkon priamo

týka, k obhajcovi, zákonnému zástupcovi, splnomocnencom alebo pre ich pomer k inému orgánu činnému v trestnom konaní.

Pomerom k prejednávanej veci treba rozumieť určitú zainteresovanosť orgánu činného v trestnom konaní na skutku, ktorá má konkrétnu podobu a osobný charakter, aby bola dostatočným dôvodom pre vznik pochybností o schopnosti sudcu pristupovať k veci a úkonom, ktoré sa jej týkajú objektívne. Táto môže napríklad spočívať v tom, že orgány činné v trestnom konaní, resp. jeho príbuzní, rodinný príslušník, osoba jemu blízka a podobne, boli činom poškodení eventuálne orgán trestného konania bol svedkom skutku, pre ktorý sa vedie trestné stíhanie a podobne.

Pomer orgánu trestného konania k osobám uvedených v § 31 ods. 1 Tr. por. sa rozumie vzťah tohto orgánu k niektorej z uvedených osôb, ktorý môže vyvolať vo verejnosti pochybnosti o jeho nezaujatosti práve pre tento vzťah, ktorý prípadne existuje aj mimo rámec konania. Takýto vzťah môže spočívať najmä v príbuzenskom a rodinnom pomere úradnej osoby k niektorej z osôb uvedených v § 31 ods. 1 Tr. por., ďalej môže ísť o úzke priateľstvo, či kamarátstvo, resp. negatívny vzťah.

Najvyšší súd nezistil dôvody na vylúčenie **všetkých** sudcov Krajského súdu v Prešove (vylúčenie všetkých sudcov daného súdu je základnou podmienkou na konštatovanie možného zaujatého konania a rozhodovania príslušného súdu) podľa § 31 Tr. por. z dôvodu pochybnosti o nezaujatosti pre ich pomer k prejednávanej veci alebo osobám, ktorých sa úkon priamo týka, k obhajcovi, zákonnému zástupcovi, splnomocnencom alebo pre ich pomer k inému orgánu činnému v trestnom konaní, a teda nezistil ani danosť podmienok na odňatie predmetnej veci z jeho jurisdikcie.

Obžalovaný O. S. v návrhu na odňatie veci a námietke zaujatosti nevysvetlil, z akých dôvodov namieta všetkých sudcov Krajského súdu v Prešove a preto najvyšší súd môže len predpokladať, že má obavu z ich prípadného zaujatého postupu voči nemu. Návrhu obžalovaného na odňatie veci a námietka zaujatosti nemá osobný charakter zodpovedajúci podmienkam podľa § 31 Tr. por., pričom ani z vyjadrení sudcov dotknutého súdu (č. l. 840 – 844) nevyplýva ich zaujatosť. Takýto stav vylučuje možnosť úvah o odňatí veci Krajskému súdu v Prešove pre to, že by jeho sudcovia boli vylúčení z vykonávania úkonov v trestnej veci obžalovaného O. S..

Najvyšší súd po vyhodnotení všetkých okolností prípadu konštatuje, že neexistujú žiadne také skutočnosti, ktoré by odôvodňovali obavu zo zaujatého konania a rozhodovania sudcov Krajského súdu v Prešove vo veci obžalovaných O. S. a spol. a nezistil žiadne skutočnosti čo i len naznačujúce absenciu nestrannosti a predpojatosti sudcov Krajského súdu v Prešove, pričom len predpokladaný subjektívny názor obžalovaného o možnom narušení objektivity rozhodovania súdu bez prilievavých relevantných argumentov, nemôže byť dôvodom na vylúčenie sudcov z konania, tak ako to predpokladá ustanovenie § 31 ods. 1 Tr. por. a teda ani dôležitým dôvodom na odňatie veci.

Najvyšší súd sumarizuje:

Najvyšší súd nemôže rozhodovať o vylúčení jednotlivých sudcov súdu nižšieho stupňa, pretože takáto právomoc patrí do pôsobnosti toho ktorého súdu nižšieho stupňa vyplývajúcej z ust. § 32 ods. 1, ods. 3 Tr. por. a § 32 ods. 5 písm. d/ Tr. por. V rámci konania o odňatí veci podľa § 23 Tr. por. rozhodne najvyšší súd o odňatí veci príslušnému súdu aj vtedy ak zistí, že všetci sudcovia súdu nižšieho stupňa sú vylúčení z vykonávania úkonov trestného konania v konkrétnej veci. V takom prípade výroku o odňatí veci príslušnému súdu a jej prikázaní súdu toho istého druhu a stupňa musí predchádzať výrok o vylúčení všetkých sudcov konkrétneho súdu. Ide o jediný prípad, kedy najvyšší súd rozhoduje o vylúčení sudcov súdu nižšieho stupňa z vykonávania úkonov trestného konania v konkrétnej veci.

Preto o vylúčení či nevylúčení členov procesne činného senátu z vykonávania úkonov v trestnej veci obžalovaného O. S. a spol. s konečnou platnosťou rozhodne iný senát Krajského súdu v Prešove (§ 32 ods. 5 písm. d/ Trestného poriadku) v konaní o sťažnosti proti uzneseniu senátu Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 3To/21/2016, z 26. januára 2017 (č. l. 835 - 836). V tejto súvislosti dáva najvyšší súd do pozornosti judikát R 22/2011, pričom z povahy veci vyplýva, že toto rozhodnutie najvyššieho súdu o neodňatí veci sa vzťahuje na celé konanie prebiehajúce na Krajskom súde v Prešove proti obžalovanému O. S. a spol. ako i na ďalšie rozhodnutia sudcov Krajského súdu v Prešove v predmetnej veci.

So zreteľom na neexistenciu dôležitého dôvodu na odňatie veci v podobe vylúčenia všetkých sudcov Krajského súdu v Prešove a nezistenie iných dôležitých dôvodov na odňatie veci nebolo možné vyhovieť návrhu obžalovaného, pretože ak by sa tak stalo, došlo

by k porušeniu jeho práva na zákonného sudcu a práva na prerokovanie veci nestranným súdom.

Preto najvyšší súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.

V Bratislave 15. februára 2017

JUDr. Jana S e r b o v á, v. r.
predsedníčka senátu

Vypracoval : JUDr. Martin Bargel

Za správnosť vyhotovenia : Ing. Alžbeta Kóňová